

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 12.04.1995

COM(95) 127 def.

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

over een Memorandum

betreffende de activiteiten van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie die verband houden met de doelstellingen van de artikelen III en IV van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens (NPV), dat is voorbereid voor de in 1995 te houden Conferentie inzake de herziening en verlenging van het NPV.

1. Bij de vaststelling in juli 1994 van het gemeenschappelijk optreden betreffende de voorbereiding van de in 1995 te houden Conferentie inzake de herziening en verlenging van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens (17 april - 12 mei 1995) heeft de Raad van Ministers in zijn notulen opgemerkt dat de Commissie ter ondersteuning van het in artikel 2 bedoelde optreden zal zorgen voor een bijdrage over de ervaring van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en over haar rol op het gebied van het vreedzaam gebruik van kernenergie.
2. Het navolgende Memorandum vormt de bovenvermelde bijdrage van de Commissie. De Commissie legt dit Memorandum ter kennisneming voor aan de Raad en het Parlement. Het wordt eveneens voorgelegd aan de in 1995 te houden Conferentie inzake de herziening en verlenging van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens.

Memorandum

betreffende
de activiteiten van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
die verband houden met de artikelen III en IV van het
Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens

Dit document is door de Commissie van de Europese Gemeenschappen
voorbereid voor de in 1995 te houden Conferentie inzake de herziening en ver-
lenging
van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens

INHOUDSOPGAVE

I. Samenvatting

II. EURATOM: doelstellingen van niet-verspreiding en behaalde resultaten

- A. Doeleinden van het Euratom-Verdrag
- B. Verdeling van de bevoegdheden in het kader van het Verdrag
- C. Het Voorzieningsagentschap van Euratom en bepalingen inzake de levering en uitvoer van nucleair materiaal
- D. Veiligheidscontrole van Euratom
- E. Sanctiebevoegdheid bij schendingen en de rol van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen
- F. Samenwerking bij het gebruik van de resultaten van nucleair technologisch onderzoek voor civiele doeleinden
- G. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

III. Het NPV en Euratom: verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen

- A. Onderlinge steun van regionale en mondiale samenwerking op nucleair gebied
- B. Samenwerking met en steun van de internationale organisatie voor atoomenergie; verenigbaarheid en wederzijds nut van regionale en mondiale regels voor veiligheidscontrole:
- C. Samenwerking met derde landen op het gebied van de vreedzame toepassing van kernenergie

BIJLAGE I De huidige situatie op het gebied van kernenergie in de Europese Unie

BIJLAGE II Voortgangsrapport over TACIS/PHARE - nucleaire veiligheid

I **SAMENVATTING**

1. Dit Memorandum, dat door de Commissie van de Europese Gemeenschappen namens de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie is voorbereid, bevat ten behoeve van de Conferentie van 1995 inzake de herziening en verlenging van het NPV, **een beschrijving van de hoofdlijnen van het in 1957 ondertekende Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EGA of Euratom), de betekenis ervan voor de niet-verspreiding van kernwapens en de activiteiten van de EGA die verband houden met de doelstellingen van artikel III en IV van het NPV.** Het vormt ook een bijdrage aan het gemeenschappelijk optreden dat in juli 1994 door de Raad van Ministers werd vastgesteld (krachtens artikel J.3 van Titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie inzake een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid), waarin de Europese Unie een standpunt inneemt ten gunste van de **onbeperkte en onvoorwaardelijke verlenging van het NPV in 1995.**
2. Euratom werd in 1958 opgericht. Bij het begin van de gezamenlijke Europese inspanning was de bezorgdheid over de onderlinge veiligheid bijzonder groot en vooral nucleaire zaken wekten grote zorg. Het voornaamste doel van het Euratom-Verdrag was te trachten voorwaarden te scheppen om te komen tot een vreedzaam/civiel gebruik van kernenergie, te zamen met een vitale en concurrerende nucleaire industrie. Als onmisbaar onderdeel van deze ontwikkeling werden in het verdrag regels opgenomen voor controle op het gebruik van nucleair materiaal. Uit de ervaring van Euratom, waarbij momenteel twee landen zijn aangesloten die over kernwapens beschikken en dertien landen zonder kernwapens, blijkt dat goed vastgelegde wettelijke verbintenissen en transparantie van vreedzame nucleaire activiteiten een basisvoorwaarde vormen voor het ontwikkelen van een diep geworteld vertrouwen tussen buurlanden. Samenwerking op het gebied van het vreedzaam gebruik van kernenergie, een steunpilaar van de moderne industrie, is gebaseerd op deze **transparantie en op de voorspelbaarheid van gedrag op nucleair gebied.**
3. Euratom verwezenlijkt deze doelstellingen op twee onderling samenhangende manieren. De talrijke samenwerkingsactiviteiten van deze gemeenschap op het gebied van het vreedzaam gebruik van kernenergie betreffen het nominale eigendomsrecht van Euratom op splijtstoffen, industriële joint-ventures of betrekkingen met derde landen en dragen bij tot het gemeenschappelijk nut van de Lid-Staten, waarbij tevens transparantie van nucleaire activiteiten onder buurlanden wordt gewaarborgd. Het systeem van veiligheidscontrole, dat nauw samenwerkt met de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, bestrijkt de civiele splijtstofcyclussen van alle Lid-Staten. De associatie en samenwerking tussen Lid-Staten, hun regionale organisatie (Euratom) en de mondiale organisatie IAEA zijn flexibel gebleken en aanpasbaar aan veranderende omstandigheden.
4. Het Euratom-Verdrag is van onbeperkte duur. Na samenwerking op het gebied van kernenergie voor vreedzame toepassingen en transparantie als regionale verbintenis te hebben geaccepteerd, hebben de Lid-Staten van de Europese Unie ook hun verbintenissen binnen het internationale klimaat van niet-verspreiding aanvaard. Hun veertigjarige ervaring met regionale samenwerking en vijftientwintig jaar mondiale inspanningen op het gebied van niet-verspreiding vormen een aansporing om **de onvoorwaardelijke verlenging voor onbeperkte duur van het NPV in 1995 eenparig te ondersteunen.** Het NPV is het enige mondiale en internationale wettelijke instrument op het gebied van de niet-verspreiding van kernwapens. Het is gericht op de zorg voor de veiligheid van alle leden van de internationale gemeenschap door het risico van verspreiding van kernwapens te minimaliseren en het legt langdurige technologische en industriële verplichtingen op ten aanzien van het vreedzaam gebruik van kernenergie.

II EURATOM: DOELSTELLINGEN VAN NIET-VERSPREIDING EN BEHAALDE RESULTATEN

A. Doeleinden van het Euratom-Verdrag

1. Het Euratom-Verdrag werd in 1957 onterkend door de oorspronkelijke zes Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen. De Europese integratie was vanaf het begin bedoeld om herhaling van gewelddadige conflicten in Europa te voorkomen en de economische welvaart van alle Lid-Staten te bevorderen. Deze tweeledige doelstelling wordt in het Euratom-Verdrag weerspiegeld en geeft er een specifieke impliciete betekenis aan voor niet-verspreiding van kernwapens.
2. Hoewel in het Euratom-Verdrag niet-verspreiding niet met name genoemd wordt, kan met zekerheid gesteld worden dat het tegenwoordig een instrument is waarmee de niet-verspreiding wordt bevorderd. Bovendien voorziet het verdrag in samenwerking met derde landen en internationale organisaties die zich bezig houden met de ontwikkeling van kernenergie voor vreedzame doeleinden..

Enkele hoofdstukken van het verdrag bevatten bepalingen die van speciale betekenis zijn voor het bevorderen van niet-verspreiding. Dit zijn: Hoofdstuk VI (voorziening), Hoofdstuk VII (veiligheidscontrole) en Hoofdstuk IX (de gemeenschappelijke markt op het gebied van kernenergie). Andere hoofdstukken, zoals Hoofdstuk I, V, X, evenals artikel 199 inzake onderzoek, gezamenlijke activiteiten en het recht van de Gemeenschap om internationale overeenkomsten te sluiten, zijn ook van belang in zoverre zij steun bieden aan de activiteiten die vallen onder de bepalingen van Hoofdstuk VII, veiligheidscontrole, dat het gedeelte van het Euratom-Verdrag vormt met de grootste directe betekenis voor het doel van de niet-verspreiding.

B. Verdeling van de bevoegdheden in het kader van het Verdrag

1. De Europese Raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van de algemene politieke richtlijnen. De Raad van Ministers is de primaire wetgevende instantie in het kader van het Euratom-Verdrag. De Commissie van de Europese Gemeenschappen (hierna te noemen 'de Commissie') heeft het recht van initiatief voor wetgeving en is verantwoordelijk voor het verzekeren van de passende uitvoering. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen zorgt ervoor dat bij de interpretatie en toepassing van het Verdrag de wet wordt geëerbiedigd. Het Europees Parlement heeft primair de taak om de begroting van de Euratom-Gemeenschap goed te keuren. Het ontvangt ook verslagen en heeft het recht om informatie te vragen aan de Commissie en de Raad.
2. Het Euratom-Verdrag bestrijkt geen terreinen die te maken hebben met buitenlands of veiligheidsbeleid. Kwesties betreffende niet-verspreiding die buiten het toepassingsterrein van het Euratom-Verdrag vallen, werden behandeld in het kader van de Europese Politieke Samenwerking (EPS), die zorgde voor samenwerking tussen de Lid-Staten op het gebied van het buitenlands beleid. Met de inwerkingtreding van het Verdrag betreffende de Europese Unie in 1993, worden deze kwesties nu behandeld als onderdeel van het Gemeenschappelijke Buitenlandse en Veiligheidsbeleid, dat de EPS heeft vervangen.

C. Het Voorzieningsagentschap van Euratom en bepalingen inzake de levering en uitvoer van nucleair materiaal

1. Een belangrijk activiteitenterrein van de Gemeenschap voor het civiele gebruik van kernenergie is de verantwoordelijkheid van de Commissie en het Voorzieningsagentschap (VAE) voor de levering van splijtstoffen. In artikel 2 (d) van het Euratom-Verdrag is vastgelegd dat het tot de taken van de Gemeenschap behoort om een regelmatige en billijke levering van

nucleair materiaal aan gebruikers te garanderen.

Deze taken worden vervuld middels een gemeenschappelijk voorzieningsbeleid voor nucleair materiaal volgens het beginsel van gelijke toegang tot hulpbronnen, in het kader waarvan het VAE het optierecht heeft op erts, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen die in de Gemeenschap geproduceerd worden en oefent het zijn uitsluitend recht uit om contracten te sluiten, als vastgelegd in artikel 52 van het Euratom-Verdrag. Het Agentschap heeft het recht om contracten te sluiten voor de levering van erts, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen afkomstig uit landen binnen of buiten de Gemeenschap. Het beleid van de Commissie en het VAE is erop gericht om te grote afhankelijkheid van één enkele hulpbron te vermijden (diversificatie) en om te garanderen dat binnen het kader van eerlijke handel de levensvatbaarheid van de nucleaire industrie in de Gemeenschap wordt gehandhaafd. De Commissie kan richtlijnen aan het VAE geven en heeft het recht van veto over zijn beslissingen.

2. Om rechtsgeldig te zijn moeten contracten voor de levering van nucleair materiaal (erts, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen) door het VAE gesloten worden. In de praktijk betekent dit dat over alle contracten betreffende de overdracht van eigendomsrechten op grondstoffen of het recht op het verbruik van speciale splijtstoffen, waaronder contracten voor het lenen of uitwisselen van materiaal, door de leverancier en de gebruiker kan worden onderhandeld, maar dat deze ter ondertekening aan het VAE moeten worden voorgelegd. Contracten die slechts betrekking hebben op omzetting van materiaal (bijvoorbeeld bewerking, produktie), worden overeenkomstig artikel 75 van het Euratom-Verdrag middels een kennisgeving aan het VAE gemeld.

Het VAE controleert of contracten verenigbaar zijn met de bepalingen en doelstellingen van het Euratom-Verdrag en het voorzieningsbeleid van de Gemeenschap en of deze conform zijn aan de internationale verplichtingen van de Europese Gemeenschappen, bijvoorbeeld wat betreft de bepalingen inzake veiligheidscontrole die in de contracten zijn opgenomen. Het Directoraat Veiligheidscontrole van Euratom wordt geïnformeerd over de bemoeienis van het VAE met contracten (het sluiten van een contract of de ontvangst van een kennisgeving) en kan aldus controleren of vervoer van materiaal, dat van te voren in een kennisgeving van uitvoer of invoer wordt gerapporteerd, door een relevant contract wordt gedekt.

Ten aanzien van de veiligheidscontrole en de niet-verspreiding vormen deze activiteiten van het VAE een nuttige aanvulling op het doelmatige systeem voor vroegtijdige waarschuwing, omdat contracten normaliter ruim vóór het fysieke vervoer van nucleair materiaal worden gesloten.

3. Overeenkomstig artikel 59 van het Euratom-Verdrag moet voor de uitvoer van binnen de Gemeenschap geproduceerd nucleair materiaal door een beschikking van de Commissie toestemming worden verleend. Er kan geen toestemming worden verleend indien de ontvanger van dergelijke leveranties niet voldoet aan de eis van de Commissie "dat de algemene belangen van de Gemeenschap" zullen worden geëerbiedigd en indien de bepalingen en voorwaarden van deze contracten strijdig zijn met de doelstellingen van het Euratom-Verdrag.

D. Veiligheidscontrole van Euratom

1. Overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk VII van het Euratom-Verdrag moet de Commissie "zich ervan vergewissen of op het grondgebied van de Lid-Staten: a) de erts, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen niet voor andere (t.w. vreedzame) doeleinden worden aangewend dan waarvoor de

gebruikers verklaard hebben ze te bestemmen en b) de bepalingen met betrekking tot de voorziening en elke bijzondere verbintenis betreffende controle, die de Gemeenschap heeft aangegaan in een akkoord met een derde staat of een internationale organisatie, worden nageleefd". Daarvoor heeft de Commissie een onafhankelijk systeem voor veiligheidscontrole ontwikkeld, dat een zeer breed terrein bestrijkt.

Alle civiele nucleaire materiaal op het grondgebied van de Lid-Staten moet vallen onder de veiligheidscontrole van Euratom.

In 1994 bestond de voorraad die valt onder de veiligheidscontrole van Euratom uit:

242.500 ton uraan (natuurlijk, laagverrijkt en verbruikt), thorium en zwaar water
12 ton hoogverrijkt uraan
330 ton plutonium

De bovenvermelde nucleaire materialen werden aangewend verwerkt, vervoerd of opgeslagen in:

380 grote nucleaire installaties, waaronder kerncentrales, verrijkingsfabrieken, produktiefabrieken, opwerkingsfabrieken, omzettingfabrieken en opslagplaatsen, meer dan 400 installaties, waar gewoonlijk nucleaire materialen in kleinere hoeveelheden worden gebruikt, zoals vervoermiddelen, tijdelijke opslagplaatsen, inrichtingen voor conditionering van afval en overige.

2. Behalve voor de door de Commissie geëxploiteerde installaties berust de verantwoordelijkheid voor de fysieke bescherming van nucleair materiaal bij de afzonderlijke Lid-Staten. Op het gebied van de veiligheidscontrole zijn de Lid-Staten echter verplicht om hun civiele nucleaire materiaal te onderwerpen aan de regels en voorschriften voor veiligheidscontrole van Euratom. Informatie over nucleaire activiteiten wordt door de exploitanten van nucleaire installaties rechtstreeks aan Euratom verschaft.

Zoals boven is vermeld heeft de veiligheidscontrole van Euratom als voornaamste doel te voorkomen dat erts, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen niet voor andere doelen worden gebruikt dan waarvoor deze bestemd zijn. De reikwijdte ervan is dan ook groter dan die van de IAEA-veiligheidscontrole.

In de twee Lid-Staten die over kernwapens beschikken zijn de veiligheidscontrole van Euratom niet van toepassing op materiaal of installaties of gedeelten van installaties die voor defensiedoeleinden zijn bestemd. Voor de civiele splijtstofcyclus is de uitoefening van de Euratom-veiligheidscontrole echter gelijk voor Lid-Staten met en zonder kernwapens.

3. Om het materiaal en de installaties overeenkomstig het mandaat van Hoofdstuk VII van het Verdrag te controleren, heeft de Commissie sinds 1958 een groot aantal Euratom-veiligheidsinspecteurs aangesteld. Dezen hebben onbeperkt recht van toegang, voor zover dat noodzakelijk is om de veiligheidscontrole uit te oefenen. Euratom is gemachtigd om zonder toezicht van de regering van een Lid-Staat rechtstreekse administratieve informatie van de nucleaire industrie te verkrijgen en om de bedrijven op het gebied van nucleaire veiligheidscontrole instructies te geven.

Het aantal inspecties van nucleaire installaties was als volgt (in per-
sondagen):

1989	1990	1991	1992	1993	1994 (voorlopig)
7417	7564	7757	7916	8418	8778

- E. Sanctiebevoegdheid bij schendingen en de rol van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

1. Exploitanten zijn verplicht om de Commissie te informeren over technische aspecten en om staten van de inventaris bij te houden. Als de veiligheidscontrole niet wordt gesteund of zelfs wordt verhinderd, kan de Commissie door het Europese Hof van Justitie gemachtigd worden om naleving van de voorschriften af te dwingen. Voor deze controle en naleving heeft de Commissie het recht om de steun van de nationale autoriteiten te vragen en deze te verkrijgen. In andere gevallen waarin blijkt dat de verplichtingen ten aanzien van de veiligheidscontrole niet op bevredigende wijze worden nagekomen, kan de Commissie ingrijpen en een waarschuwing geven, bepaalde voordelen intrekken (zoals financiële en technische steun), bepaalde personen in de installatie vervangen door anderen die door de Commissie en de nationale autoriteiten zijn benoemd, of splijtstof terugnemen.
Als blijkt dat een Lid-Staat niet tot samenwerking bereid is, heeft de Commissie het recht om tegen de desbetreffende regering bij het Europese Hof van Justitie een zaak aanhangig te maken..

2. Ook het Hof van Justitie heeft verreikende bevoegdheden als middel om volledige naleving af te dwingen. Het Hof mag de bepalingen van het Verdrag interpreteren en controleren of voorschriften in overeenstemming zijn met het Verdrag. De Commissie mag tegen een Lid-Staat bij het Hof een zaak aanhangig maken als deze zijn verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag niet nakomt. Lid-Staten mogen tegen de Commissie bij het Hof een zaak aanhangig maken als ze van mening zijn dat deze haar verplichtingen niet is nagekomen of dat zij haar bevoegdheden heeft overschreden. Tenslotte kunnen individuele personen een klacht indienen over beschikkingen, waarmee hun rechten worden geschonden.

F. Samenwerking bij het gebruik van de resultaten van nucleair technologisch onderzoek voor civiele doeleinden

1. Het Verdrag spoort aan tot samenwerking op het gebied van onderzoek tussen de Lid-Staten onderling en met derde landen. De Commissie is er mede belast het onderzoek op het gebied van de kernenergie in de Lid-Staten te bevorderen en te vergemakkelijken en het aan te vullen door het ten uitvoer brengen van het onderzoek- en onderwijsprogramma van de Gemeenschap. Onderzoekactiviteiten op nucleair gebied worden ter vermijding van duplicering geregistreerd en gecoördineerd.

Verder produceert de Commissie een lijst van gebieden waar onderzoek noodzakelijk is om het technologische vermogen van de Unie als geheel te versterken. Ze kan ten laste van de reguliere begroting financiële en technische bijstand verlenen aan onderzoekprojecten.

2. Het Gezamenlijk Centrum voor Onderzoek (GCO) is een door het Verdrag opgericht orgaan met de taak wetenschappelijk onderzoek, waaronder nucleair onderzoek, uit te voeren en te bevorderen. In het kader van het onlangs goedgekeurde O&O-kaderprogramma (1994-1998) wordt de helft van de GCO-begroting voor onderzoek op nucleair gebied (254 miljoen ecu) toegewezen voor veiligheidscontrole en ook voor rechtstreekse steun aan de IAEA.

Het onderzoek van het GCO is bedoeld om binnen redelijke tijd resultaten of nieuwe technieken op te leveren, waarvan de toepassing noodzakelijk is om de verplichtingen ten aanzien van veiligheidscontrole, die voortvloeien uit het Euratom-Verdrag of het NPV, na te kunnen komen. Het is vooral noodzakelijk om nieuwe technieken te ontwikkelen, teneinde de nieuwe uitdagingen aan te kunnen gaan die samenhangen met de ontwikkeling van de splijtstofcyclus en de verbetering van de controlesystemen.

3. De Gemeenschap heeft in 1994 het Vierde Kaderprogramma voor OTO en het Euratom-programma voor de periode 1994-1998 goedgekeurd. Aan OTO op het gebied van energie (niet-nucleaire energie, nucleaire veiligheid en thermonucleaire fusie) is 2,3 miljard ecu toegewezen. Op nucleair gebied

heeft het Vierde Kaderprogramma voor de EGA de volgende doelstellingen:

- verbeteren van de kennis op specifieke terreinen (reactorveiligheid, beheer van langlevende radionucliden, risico van verspreiding van splijtstof...)
- in het kader van de lange-termijndoelstelling van het communautaire programma voor thermonucleaire fusie gemeenschappelijk prototypes van betrouwbare en milieuvriendelijke reactoren ontwikkelen, om te komen tot de bouw van economisch levensvatbare elektriciteitscentrales die kunnen voorzien in de behoeften van potentiële gebruikers. Voor de periode 1994-1998 is het primaire doel de plannen vast te stellen voor de eerste experimentele fusiereactor ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor).

G. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

1. Hoewel nucleaire veiligheid niet rechtstreeks verband houdt met de doelstellingen van niet-verspreiding, is deze toch belangrijke factor voor de toenemende geloofwaardigheid van het vreedzaam gebruik van kernenergie in de Europese Unie en in een ruimer verband, vooral gezien de gevolgen van het ongeval te Tsjernobyl. De laatste tijd vormt de financiële en technische bijstand met het oog op de verbetering van de veiligheidsmaatregelen in kernreactoren in de landen van de voormalige Sovjet-Unie en Midden- en Oost-Europa een bewijs van de druk op de Europese Unie om op dit terrein een hoofdrol te spelen.

Alle activiteiten op het gebied van nucleaire veiligheid op communautair niveau zijn gebaseerd op het Euratom-Verdrag en, wat betreft de technologische aspecten van nucleaire veiligheid en het beheer van radioactief afval, op resoluties van de Raad die werden aangenomen in 1975, 1980 en 1992.

2. Onder toepassing van artikel 31 van het Verdrag werd wetgeving op het gebied van stralingsbescherming aangenomen. Naast de richtlijn inzake basishoudingen voor veiligheid werden acht wetgevingsbesluiten vastgesteld op het gebied van het vervoer van radioactief materiaal en afval, besmetting van voedsel, publieksvoorlichting, medische bescherming van patiënten, medische bescherming van personeel dat werkt met radioactief materiaal en snelle uitwisseling van informatie in noodsituaties waarbij radioactieve stoffen vrijkomen.

Krachtens artikel 35 controleert de Commissie de werking en doeltreffendheid van installaties voor milieubewaking die in de Lid-Staten zijn geïnstalleerd. Er worden gemiddeld 3 tot 4 inspecties per jaar uitgevoerd.

3. Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 19 december 1994 een resolutie aangenomen over een beleid op het gebied van het beheer van radioactief afval. In de resolutie wordt met name gesteld dat elke Lid-Staat verantwoordelijk is voor een passend beheer van het radioactieve afval dat op zijn grondgebied wordt geproduceerd, terwijl de mogelijkheid voor samenwerking tussen Lid-Staten wordt opengelaten.
4. Op het gebied van de veiligheid van nucleaire installaties dienen de Lid-Staten en de Commissie overeenkomstig een resolutie van de Raad uit 1992 te streven naar een gelijkwaardige en bevredigende mate van bescherming van de gezondheid en het milieu in de Gemeenschap op de hoogst haalbare veiligheidsniveaus en bij te dragen aan de internationale aanvaarding van soortgelijke hoge veiligheidsniveaus. In deze resolutie wordt aanbevolen de samenwerking tussen de veiligheidsautoriteiten van de Gemeenschap te versterken en de know-how en ervaring over te dragen aan de landen van Midden- en Oost-Europa en van de voormalige Sovjet-Unie. De voornaamste zorg van alle Lid-Staten betreft de veiligheid van nucleaire installaties en de verdere verbetering ervan volgens de nieuwste technologische mogelijkheden. Het blijkt dat de verschillende nationale aanpakken van dezelfde veiligheidsproblemen een voordeel zijn voor de

ontwikkeling van de veiligheid, mits de nationale praktijken onderling worden vergeleken en verschillen worden opgespoord om tot verbeteringen te komen.

III HET NPV EN EURATOM: VERWEZENLIJKE VAN GEMEENSCHAPPELIJKE DOELSTELLINGEN

A. ONDERLINGE STEUN VAN REGIONALE EN MONDIALE SAMENWERKING OP NUCLEAIR GE-BIED

1. Hoewel Euratom niet werd opgericht als organisatie voor niet-verspreiding, is zij tegenwoordig een regionale organisatie met het doel de samenwerking op het gebied van de vreedzame toepassing van kernenergie tussen de Lid-Staten te bevorderen en ertoe bij te dragen dat hun doelstellingen en verplichtingen op het gebied van niet-verspreiding worden verwezenlijkt respectievelijk nagekomen. De nauwe onderlinge band tussen een regionale organisatie en het mondiale systeem wordt in de tekst van het NPV erkend:

Artikel III.4 erkent het recht van de staten om zich te associëren voor het sluiten en vervolgens uitvoeren van overeenkomsten inzake veiligheidscontrole met de IAEA, zoals de Lid-Staten van de Europese Unie die geen kernwapens bezitten, hebben gedaan in de overeenkomst inzake veiligheidscontrole INFCIRC/193.

2. Euratom is de regionale organisatie met de langste ervaring, waarvan de activiteiten nauw samenhangen met de letter en de geest van het NPV, in het bijzonder bij het ontwikkelen van de onderlinge relatie tussen een regionaal en een mondiaal systeem voor veiligheidscontrole en van de band tussen regionale en mondiale samenwerking op het gebied van het vreedzaam gebruik van kernenergie.

B. SAMENWERKING MET EN STEUN VAN DE INTERNATIONALE ORGANISATIE VOOR ATOOM-ENERGIE; VERENIGBAARHEID EN WEDERZIJDIG NUT VAN REGIONALE EN MONDIALE REGELS VOOR VEILIGHEIDSCONTROLE:

1. De relatie tussen Euratom en de IAEA is gebaseerd op de volgende wettelijke instrumenten:
 - de kaderovereenkomst van 1975 inzake samenwerking tussen Euratom en de IAEA,
 - de overeenkomst inzake veiligheidscontrole tussen de IAEA, Euratom en de Lid-Staten zonder kernwapens; deze overeenkomst, INFCIRC/193, is ontworpen naar het NPV-model van de overeenkomst inzake veiligheidscontrole, INFCIRC/153,
 - de overeenkomst inzake veiligheidscontrole tussen Euratom, het Verenigd Koninkrijk en de IAEA: INFCIRC/263,
 - de overeenkomst inzake veiligheidscontrole tussen Euratom, Frankrijk en de IAEA: INFCIRC/290.

INFCIRC/193 is de overeenkomst tussen de IAEA en Euratom die de IAEA in staat stelt om de veiligheidscontrole in de Euratom-staten zonder kernwapens uit te oefenen en die de relatie tussen de veiligheidsautoriteiten van beide partijen regelt. De overeenkomst werd in 1973 ondertekend en trad in 1977 in werking. De overeenkomst bepaalt dat de IAEA naar behoren rekening moet houden met het systeem voor veiligheidscontrole van de Gemeenschap. Het bijbehorende protocol vermeldt de voorwaarden en middelen voor de samenwerking tussen Euratom en de IAEA.

2. Om de samenwerking tussen Euratom en de IAEA te versterken en een meer effectieve en kostenbesparende manier te vinden om hun respectieve verantwoordelijkheden te dragen, werd in april 1992 besloten tot een nieuwe opzet van het partnerschap (NOP) tussen de IAEA en de Commissie. In het kader van de NOP:

- wordt het mogelijk om enkele bepalingen van INFCIRC/193 opnieuw te interpreteren; dit betreft met name het beginsel van observatie, het recht van elke organisatie om besluiten te nemen over de activiteiten die zij moet uitvoeren om haar doelstellingen op het gebied van veiligheidscontrole te realiseren en de scheiding van taken van Euratom en de IAEA;
- wordt de IAEA in staat gesteld om, als de NOP eenmaal wordt uitgevoerd, haar inspectie-activiteiten in de niet-kernwapenstaten van de EU te verminderen.

De uitvoering van de NOP ging in 1992 van start voor lichtwaterreactoren en produktiefabrieken (LEU). Naar verwachting zal de NOP vanaf eind 1995 volledig worden uitgevoerd.

3. De opzet van de samenwerking met de IAEA op het gebied van veiligheidscontrole kan als volgt worden samengevat:
 - deelneming door de IAEA aan Euratom-inspecties. Dit is een dagelijkse uitvoerende taak. IAEA-inspecteurs nemen deel aan ongeveer 50 % van alle Euratom-inspecties,
 - rapportering van het vervoer en voorraden van nucleair materiaal volgens de bepalingen van de verificatie-overeenkomsten en steun aan het IAEA-systeem voor wereldomspannende administratie van het vervoer van nucleair materiaal,
 - minstens twee maal per jaar bijeenkomsten van de verbindingscomités,
 - onderhandelingen over documenten van technische/juridische aard, de zogenaamde faciliteitsbijlagen of installatiebijlagen,
 - talrijke contacten en werkgroepen, deelneming aan symposia, gemeenschappelijke opleidingsactiviteiten, en
 - samenwerking met de IAEA voor het ontwikkelen, beproeven en toepassen van instrumenten, methoden en technieken,
 - het ontwerpen en de toepassing van systemen voor veiligheidscontrole; op enkele terreinen, zoals de grote fabrieken voor plutoniumverwerking, is de ervaring van Euratom met het ontwerpen en de toepassing van systemen voor veiligheidscontrole uniek.
4. Op initiatief van de EG en haar Lid-Staten heeft de Raad van Bestuur van de IAEA tijdens zijn vergadering van februari 1993 het Secretariaat gemachtigd tot de uitvoering van zijn voorstellen voor een systeem van algemene rapportering over de uitvoer, invoer en produktie van nucleair materiaal, gespecificeerde uitrusting en niet-nucleair materiaal dat gewoonlijk in het systeem voor veiligheidscontrole van de IAEA wordt gebruikt. In het kader hiervan worden uitvoerende en invoerende staten verzocht om op basis van vrijwilligheid alle overdrachten van dergelijke goederen te rapporteren. Dergelijke informatie was tot dusver voor de IAEA slechts beschikbaar over de overdracht van NPV-partijen aan niet-aangesloten partijen die niet over kernwapens beschikken. De nieuwe uitgebreide informatiestroom is bedoeld om het kennisniveau van de IAEA te verhogen en om deze organisatie te helpen vaststellen wanneer zij moet vragen de veiligheidscontrole uit te oefenen in ontvangende staten zonder kernwapens, die partij zijn bij het NPV. De Lid-Staten van de EU nemen deel aan het systeem van algemene rapportering en hun rapporten over nucleair materiaal worden door Euratom opgesteld (terwijl rapporten over uitrusting rechtstreeks door de Lid-Staten worden opgesteld).
5. In een briefwisseling gedateerd 7 mei 1981 is een formeel steunprogramma voor samenwerking tussen de IAEA en de Commissie, namens Euratom, vastgesteld. De hoofddoelstelling van deze samenwerking/steun is de uitwisseling van de technische ervaring met de IAEA die de Commissie vooral op het gebied van O&O in vele jaren heeft opgedaan en de praktische toepassing ervan door inspecteurs in Europese nucleaire installaties. In het

algemeen resulteert deze uitwisseling van ervaring in:

- het verlenen van technische bijstand op gebieden zoals analytische technieken die worden toegepast voor de veiligheidscontrole van opwerkingsfabrieken, bemonstering van het milieu en analyse van de monsters, technieken voor het verzegelen van vaten met verbruikte splijtstof, geavanceerde inspectietechnieken, administratie van nucleair materiaal en algemene rapportering
- de harmonisatie van procedures en technieken die mogelijk van nut zijn voor de uitoefening van veiligheidscontrole, met name voor niet-destructieve beproeving, de aanschaf van referentiemateriaal en de toepassing van insluitings- en inspectietechnieken
- opleiding van inspecteurs op het gebied van niet-destructieve beproeving, technieken voor volumemeting en activiteiten op het gebied van de controle van de fysieke inventaris.

Bovendien werd het GCO door de Raad van Ministers verzocht een studie te verrichten van nieuwe technieken om de internationale controles die door de IAEA worden uitgeoefend te versterken, waarvoor onder meer ultragevoelige analyses van milieumonsters worden ontwikkeld.

C. SAMENWERKING MET DERDE LANDEN OP HET GEBIED VAN DE VREEDZAME TOEPASSING VAN KERNENERGIE

1. Overeenkomsten inzake externe betrekkingen

Tot de verantwoordelijkheden die door het Euratom-Verdrag aan de EGA zijn opgedragen, behoort de taak om met andere landen en internationale organisaties betrekkingen aan te gaan ter bevordering van een vreedzaam gebruik van kernenergie. Hiertoe kan Euratom, binnen de grenzen van haar bevoegdheden en rechtsmacht, overeenkomsten en contracten met een derde staat, een internationale organisatie of een onderdaan van een derde staat sluiten. Kwesties op het gebied van niet-verspreiding, veiligheidscontrole, onderzoek, stralingsbescherming, veiligheid en de levering van nucleaire uitrusting en materiaal zijn de voornaamste onderwerpen van deze overeenkomsten die het kader vormen voor nucleaire samenwerking met derde staten.

- a. De huidige overeenkomst inzake samenwerking op nucleair gebied tussen Euratom en de VS trad in 1960 in werking en vormde een goede basis voor intensieve samenwerking op nucleair gebied. Omdat deze overeenkomst op 31 december 1995 afloopt, wensen zowel de EU als de VS het transatlantische partnerschap te vernieuwen. Het is de bedoeling dat een nieuwe overeenkomst, waarover wordt onderhandeld, voorwaarden voor politiek en niet-verspreiding, handel in nucleair materiaal, industriële en commerciële samenwerking, nucleair onderzoek en ontwikkeling en nucleaire veiligheid en daarmee samenhangende aspecten zal bestrijken.
- b. Euratom heeft in 1981 met Australië een overeenkomst voor samenwerking op nucleair gebied gesloten en in 1959 met Canada (die later werden gewijzigd). Er wordt regelmatig overleg gepleegd om de samenwerking te versterken.
- c. Euratom is partij bij de samenwerkingsovereenkomst die in 1989 werd gesloten tussen de Gemeenschappen en de USSR. Totdat een allesomvattende specifieke regeling zal zijn getroffen, vindt de handel in nucleair materiaal tussen de EU en Rusland plaats overeenkomstig de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst van 1989. Als de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (ondertekend in juni 1994 op Korfoe) geratificeerd is en in werking is getreden, zullen de bepalingen, die in zekere mate verwijzen naar de samenwerkingsovereenkomst van 1989, van toepassing worden op de handel in nucleair materiaal met Rusland. Euratom heeft met de Russische Federatie ook onderhandeld over samenwerkingsovereenkomsten op het gebied van nucleaire veiligheid en thermonucleaire fusie.

- d. De belangstelling voor samenwerking met andere staten van de voormalige Sovjet-Unie blijkt uit de voorstellen die de Commissie bij de Raad heeft ingediend voor onderhandelingen over nucleaire-handelsovereenkomsten met Kazachstan, Kirgizstan, Tadzjikistan, Oekraïne en Oezbekistan. Voorts is het ook de bedoeling om op het gebied van nucleaire veiligheid en van thermonucleaire fusie te komen tot samenwerking met Oekraïne en met Kazachstan.
- e. Verdere belangrijke internationale samenwerking vindt plaats op de volgende gebieden:
- thermonucleaire fusie: ITER-overeenkomsten tussen Euratom/VS/Rusland/Japan
 - overeenkomst over onderzoek van veiligheidscontrole met het Departement van Energie van de VS.
2. PHARE en TACIS: twee omvangrijke programma's voor technische bijstand van de EG in de jaren negentig

De Europese Commissie heeft twee programma's opgezet, t.w. PHARE (voor de landen van Midden- en Oost-Europa) en TACIS (voor het GOS), die een belangrijk middel vormen om de verdere verslechtering van de nucleaire installaties in het Oosten te stoppen en de nucleaire veiligheid ervan te verbeteren en om een bijdrage te leveren aan de aanpassing van de veiligheidsnormen aan die in het Westen. In het TACIS-programma is nucleaire veiligheid een bijzonder belangrijk onderdeel. In samenwerking met plaatselijke autoriteiten is een programma voor nucleaire installaties opgezet. De laatste drie jaar heeft TACIS aan deze inspanning meer dan 300 miljoen ecu besteed.

Een voortgangsrapport over nucleaire veiligheid in het kader van TACIS/Phare is als bijlage II aan dit document toegevoegd.

Het Internationale Centrum voor Wetenschap en Technologie in Moskou werd opgericht om werkgelegenheid te scheppen op het gebied van vreedzame toepassing van kernenergie voor wetenschappers en ingenieurs in de Nieuwe Onafhankelijke Staten, die voorheen betrokken waren bij werk aan massavernietigingswapens. Het centrum, dat in maart 1994 in bedrijf werd gesteld, is opgericht door de Europese Gemeenschap (TACIS), Japan, de Russische Federatie en de VS. De EG levert een bijdrage van ongeveer US\$ 25 miljoen om het Centrum te steunen. Vanaf september 1994 werden 76 projectvoorstellen goedgekeurd voor een totale betalingsverplichting van US\$ 40,8 miljoen. Deze projecten (waarvan éénderde betrekking heeft op nucleaire onderwerpen) zijn van wetenschappelijke aard en van gemeenschappelijk belang en bieden voor een periode van ongeveer drie jaar werkgelegenheid aan meer dan 4.000 wetenschappers.

3 Samenwerking met GOS-landen op het gebied van nucleaire-veiligheidscontrole

- a. In 1992 zijn de Lid-Staten van de EU, het Europees Parlement en de Europese Commissie overeengekomen dat verdere en onmiddellijke actie geboden was om met de GOS-republieken, en waar nodig, met andere Oosteuropese landen samen te werken op het gebied van veiligheidscontrole. De algemene doelstellingen van deze samenwerking en steunactiviteiten zijn:
- bijdragen aan de verbetering van de administratieve- en controlesystemen in de GOS-republieken zodat deze voldoen aan de in andere landen gehanteerde normen voor de administratie en controle van nucleair materiaal, bijvoorbeeld de Lid-Staten van de EU, die een uitgebreid nucleair programma in uitvoering hebben,
 - bevorderen dat dergelijke systemen voldoen aan de eisen ten aanzien van veiligheidscontrole die de IAEA stelt, en
 - daardoor bijdragen aan de niet-verspreiding van nucleair materiaal, en de risico's voor het publiek van de illegale handel in nucleair materiaal zo veel mogelijk beperken.

b. De samenwerking ging in 1992 van start en de volgende resultaten kunnen reeds worden vermeld:

- er zijn ideeën voor samenwerking met het GOS uitgewerkt; de samenwerking met de ter zake bevoegde autoriteiten en exploitanten is van start gegaan en heeft nu zeer concreet vorm gekregen,
- er zijn diverse symposia gehouden met veel deelnemers - exploitanten uit het GOS en de Gemeenschap en de diensten van de Commissie; deskundigen/inspecteurs uit het GOS hebben deelgenomen aan inspecties van Euratom en zullen dit blijven doen,
- de organisatorische opzet, evenals de werkprogramma's voor projecten werden met de betrokken GOS-autoriteiten overeengekomen,
- andere praktijkwerkzaamheden dan de programmering worden voortgezet om bij te dragen aan het ontwerpen, beproeven en uitvoeren van hoogwaardige administratiesystemen voor nucleair materiaal.

DE HUIDIGE SITUATIE OP HET GEBIED VAN KERNENERGIE IN DE EUROPESE UNIE

1. De nucleaire industrie in de Europese Unie heeft inmiddels het stadium van volwassenheid bereikt: zij beschikt over haar eigen technologie, bestrijkt de gehele splijtstofcyclus en levert ongeveer éénderde van de elektriciteitsproductie van de twaalf Lid-Staten (in 1994).
Op 1 januari 1994 waren op het grondgebied van de EU 131 kernreactoren in bedrijf met een geïnstalleerd vermogen van 108 Gwe. Er waren vijf reactoren in aanbouw met een totaalvermogen van 7 Gwe.
2. Binnen de EU verschilt de situatie van land tot land zeer sterk. De helft van de Lid-Staten produceert kernenergie, de andere helft niet. Vijf Lid-Staten hebben nooit een programma voor opwekking van elektriciteit door kernenergie ontwikkeld (Denemarken, Griekenland, Ierland, Luxemburg en Portugal). Italië heeft het gestarte programma stopgezet, maar blijft wel nucleair onderzoek doen.

In 1994 was het aandeel van kernenergie in de elektriciteitsproductie als volgt:

.....	Frankrijk		75,3 %
.....	België		55,8 %
.....	Spanje		35 %
.....	Duitsland		29,3 %
.....	Verenigd Koninkrijk		25,8 %
.....	Nederland		4,9 %
	(Bron: Eurostat)		
	Finland		31 %
	Zweden		51 %

3. Op het gebied van de splijtstofcyclus bestrijkt de Europese nucleaire industrie in alle fasen van de cyclus een belangrijk deel van de wereldmarkt. Zij neemt met name een leidende positie in op het gebied van de behandeling van verbruikt materiaal, waarvoor geavanceerde technieken toegepast worden om recycleerbaar materiaal op te werken en nucleair afval te conditioneren.
4. Het nucleaire onderzoek in de EU staat op het hoogste niveau en de Europese Gemeenschap financiert zowel een gedeelte van het onderzoek van de huidige industriële processen (reactorveiligheid, beheer van radioactief afval en stralingsbescherming), als van het onderzoek van de technologie van de toekomst (thermonucleaire fusie).
5. De totale nucleaire sector van de Europese Unie bood in 1994 werkgelegenheid aan meer dan 400.000 werknemers.
6. De politieke problemen rond het gebruik van kernenergie veroorzaken momenteel een kwantitatieve stagnatie in de groei van het aandeel van deze energie in de elektriciteitsproductie binnen de Europese Unie, dat ongeveer éénderde bedraagt (de recente uitbreiding van de EU heeft deze situatie nauwelijks veranderd).
De groei van het aandeel van kernenergie is voortaan afhankelijk van de ontwikkeling van de publieke opinie in elke Lid-Staat. De politieke besluitvormers zien zich dus allereerst geplaagd voor een probleem van kwalitatieve aard.

De geprivilegieerde situatie waarin Europa ten opzichte van de meeste regio's in de wereld verkeert, mag niet doen vergeten dat de wereld in de toekomst met steeds grotere energie- en milieuproblemen zal worden geconfronteerd. Kernenergie, die wordt ontwikkeld in een klimaat van politieke stabiliteit en verantwoordelijkheid, maakt het mogelijk om op economische wijze elektriciteit in grote hoeveelheden te produceren zonder dat

de kostbare reserves aan fossiele brandstoffen van de planeet hoeven te worden aangetast. Het is echter noodzakelijk om de ermee samenhangende milieuproblemen te beheersen.

Dit heeft de Commissie geconstateerd en zij erkent voorts het feit dat bepaalde Lid-Staten uit politieke overwegingen hebben besloten om in de afzienbare toekomst geen kernenergie op hun grondgebied te produceren.

VOORTGANGSRAPPORT OVER TACIS/PHARE - NUCLEAIRE VEILIGHEIDI. ALGEMEEN OVERZICHT

Voor de programma's gelden de volgende algemene doelstellingen : verbetering van de bedrijfsveiligheid van kerncentrales en andere civiele installaties voor de behandeling van splijtstoffen en nucleair afval, verbetering van de regelgeving en bevordering van de regionale samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid tussen landen met kerncentrales van Sovjet-ontwerp.

De Europese Commissie is ook belast met de verantwoordelijkheid voor het mechanisme van de G-24 voor coördinatie van de bijstand op het gebied van nucleaire veiligheid aan de landen van Midden- en Oost-Europa en van de voormalige USSR. Hierbij zijn 22 donors en 17 begunstigde landen betrokken en er is een bedrag aan bijstand mee gemoeid van in totaal 728 miljoen ecu voor 659 projecten.

II. UITVOERINGSTOESTAND - TACIS

programma van 1991	53 miljoen ecu
programma van 1992	80 miljoen ecu (waarvan 20 miljoen ecu voor ICWT)
programma van 1993	103 miljoen ecu (waarvan 15 miljoen ecu voor de NSA - Nuclear Safety Account -)
programma van 1994	91 miljoen ecu (inclusief het actieplan)

Studies van de ontwerpveiligheid

Het TACIS-programma van 1991 (53 miljoen ecu) omvat 35 projecten, die voornamelijk bestaan uit algemene veiligheidsstudies (van bepaalde reactortypes) of opleidingsprojecten. De resultaten van de algemene studies zijn toepasbaar op gelijksoortige reactortypes.

In het kader van de programma's van 1992-1994 werd de aanbesteding en de gunning van contracten voor projecten betreffende ontwerpveiligheid voortgezet. Deze zijn voornamelijk bedoeld als follow-up of uitbreiding van nuttige Tacis-projecten van 1991. Aanvullende studies zijn speciaal gericht op reactoren van het type VVER-213 en -1000, RBMK en snellekweekreactoren. Voorbeelden zijn een analyse van de kern van een reactor van het type VVER-1000 en bijstand voor de oprichting van een dienstencentrum voor onderhoud.

Bijstand ter plaatse

De Tacis-programma's van 1992-1994 zijn vooral gericht op het onderdeel "bijstand ter plaatse", die wordt beschouwd als de meest efficiënte manier om bij te dragen tot verbetering van de veiligheid, zoals door de G-7 is aanbevolen.

Voor deze bijstand werden de volgende negen centrales uitgekozen:

- In Rusland: Smolensk, Sosnovy Bor, Kola, Kalinin, Balakovo en Belojarsk.
- In Oekraïne: Rovno, Zuid-Oekraïne en Zaporozje (toegevoegd aan het programma van 1993).

Bijstand aan veiligheidsautoriteiten

De veiligheidsautoriteiten van de Europese Unie verlenen deze steun en werken in het kader van twee omvangrijke projecten, die in december 1993 van start gingen, samen met de veiligheidsautoriteiten van Rusland en Oekraïne. Er is een gedetailleerd programma opgezet om de bijstand te richten op de ontwikkeling van een sterke wettelijke en technische basis voor de nationale regelgevers op gebieden als vergunningsprocedures, opleidingen, inspecties, enz.. Daarnaast is voor de begunstigten computerrapparatuur aangeschaft en geïnstalleerd om de infrastructuur te ver-

beteren, evenals kantoorinrichting, terwijl tevens banden zijn gelegd tussen hoofdkantoren en regionale kantoren. De automatisering van de infrastructuur en de telecommunicatietechnologie worden momenteel uitgebreid naar de regionale centra, inspectiecentra en de kerncentrales.

Actieplan voor Oekraïne van de G-7/EU

Na de Europese Top op Korfoe werd een bijdrage van 25 miljoen ecu uit de Tacis-middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het actieplan voor Oekraïne van de G-7/EU, dat de snelle sluiting van Tsjernobyl en de voltooiing van de drie in aanbouw zijnde nieuwe reactoren van het type VVER-1000, evenals hervormingen in de energiesector ten doel heeft. (In de periode 1994-1996 zal de EU 100 miljoen ecu aan Tacis-middelen als gift verstrekken).

III. UITVOERINGSTOESTAND - PHARE

Het PHARE-programma voor nucleaire veiligheid ging van start in de begrotingsjaren 1990/91 en heeft dezelfde doelstellingen als de TACIS-programma's. In de periode 1990-1994 is hiervoor in totaal 100 miljoen ecu toegewezen. Aan de NVA werd uit de Phare-begroting van 1993 nog eens 5 miljoen ecu verstrekt.

Phare in 1990: Twee nationale programma's omvatten projecten betreffende nucleaire veiligheid: het nationale programma van Tsjechoslowakije en het nationale programma van Polen.

Phare in 1991: Het nationale programma van Tsjechoslowakije werd voortgezet met drie projecten voor de kerncentrale te Bohunice. Voor Bulgarije werd 1,2 miljoen ecu toegewezen aan het onderdeel betreffende energie en wel voor een studie van afvalbeheer. Daar de kerncentrale te Kozloduy de ernstige zorg wekte van de internationale gemeenschap, zoals door een inspectieteam van de IAEA in 1991 werd bevestigd, is een uitgebreid bijstandsplan opgezet, bestaande uit bijstand ter plaatse, steun aan de regelgever en een belangrijke reeks veiligheidsstudies onder de naam "zesmaandenprogramma".

Phare in 1992: Financiering van de voortzetting van de bijstand aan de kerncentrale te Kozloduy en aan de nucleaire-veiligheidsautoriteiten van Bulgarije, Slowakije en Litouwen. Projecten betreffende afvalbeheer en de splijtstofcyclus zijn in uitvoering, waaronder een uitgebreide regionale studie van deze problemen.

Phare in 1993: Voortzetting van de steun aan de regelgevende autoriteiten; oplossing van problemen rond de splijtstofcyclus en afvalbeheer, evenals een grootschalige verbetering van de bedrijfs- en de ontwerpveiligheid van de centrales met reactoren van het type VVER-440 en -213 (Dukovany, Paks, Bohunice V2). Het Bulgaarse nationale programma van 1993 omvat bijstand ter plaatse en steun aan de veiligheidsautoriteiten. Het Litouwse nationale programma van 1993 omvat een uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van een simulator voor de centrale te Ignalina. Er werd 5 miljoen ecu toegewezen aan het fonds voor nucleaire veiligheid.

Phare in 1994: Aan het regionale programma voor nucleaire veiligheid is 20 miljoen ecu toegewezen. Aan het nationale programma voor Bulgarije is 5 miljoen ecu toegewezen.

IV. BEGELEIDENDE MAATREGELEN

Op 9 december 1992 heeft de Commissie goedkeuring verleend aan een voorstel voor een Besluit van de Raad tot wijziging van Besluit 77/270/Euratom teneinde de Commissie te machtigen tot het aangaan van Euratom-leningen aan te gaan, om aldus een bijdrage te leveren aan de financiering van de verbetering van de efficiëntie en de veiligheid van kerncentrales in bepaalde derde landen. Dit voorstel heeft op 20 januari de instemming gekregen van het Europees Parlement en werd op 21 maart 1994 definitief door de Raad vastgesteld.

Krachtens het besluit van de Raad wordt de Commissie gemachtigd leningen aan te gaan, waarvan het produkt gebruikt wordt voor de financiering van

projecten ter verbetering van de veiligheid en het rendement van kerncentrales in de landen van Midden- en Oost-Europa en het GOS. Om voor financiering in aanmerking te komen moeten deze projecten:

- betrekking hebben op hetzij nucleaire krachtcentrales of splijtstofcyclusinstallaties (in aanbouw of in bedrijf), hetzij op de buitenbedrijfstelling van installaties, waarvan de modernisering technisch of economisch niet verantwoord is,
- alle vereiste nationale vergunningen hebben gekregen, met name de toestemming van de veiligheidsautoriteiten,
- in technisch en economisch opzicht een gunstig advies van de Commissie hebben gekregen.

'CONCERT' (Concertation on European Regulatory Tasks) werd in 1991 door de Commissie geïntroduceerd voor de ontwikkeling van samenwerking tussen de veiligheidsautoriteiten van de Gemeenschap en de Oosteuropese landen. Voorgestelde terreinen voor gezamenlijke activiteiten waren uitwisseling van informatie over het regelgevend kader en procedures, regelgevende aspecten van technische en bedrijfsmatige problemen, evenals bijstand aan de regelgeving betreffende de doelstellingen en regelingen voor de introductie van nationale regelgeving op het gebied van nucleaire veiligheid. Begin 1992 heeft de Commissie ter ondersteuning van het CONCERT-systeem de 'Regulatory Assistance Management Group' (RAMG) (De Managementgroep voor bijstand aan de regelgeving) opgericht, waarin de veiligheidsautoriteiten zitting hebben die bereid zijn om hun tegenhangers in Oost-Europa, als onderdeel van door de Gemeenschap gefinancierde programma's voor technische bijstand (PHARE en TACIS), steun te verlenen.

V. VOORUITZICHTEN

Voor de veiligheid van nucleaire installaties zal voorrang worden verleend aan steunacties voor de technische bijstand en de regelgevende autoriteiten. Lopende werkzaamheden aan technische harmonisatie worden voortgezet met de nadruk op overdracht van technologie naar buurlanden. Wat betreft de coördinatie van de G-24 wordt verwacht dat het meerjarenactieprogramma van de G-7 uitgebreid zal worden met een onderdeel betreffende de opslag van verbruikte splijtstof op het terrein van kerncentrales. De samenwerking met de IAEA, NEA/OESO en de EBWO zal worden geïntensiveerd.

ISSN 0254-1513

COM(95) 127 def.

DOCUMENTEN

NL

12 11

Catalogusnummer : CB-CO-95-164-NL-C

ISBN 92-77-87964-5

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg